

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มี
สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- 1.วัตถุประสงค์การศึกษา
- 2.วิธีดำเนินการศึกษา
- 3.การวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.สรุปผลการศึกษา
- 5.อภิปรายผลการศึกษา
- 6.ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน
ในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม กับ
เกณฑ์คะแนนที่กำหนด (ระดับมาก)
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการ ดังนี้

ประชากร หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน จำนวน
2,889 คน จาก 2,889 ครัวเรือน (ข้อมูล จปฐ. ปี 2553)

กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 326 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 125) จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

ขอบเขตการศึกษาด้านพื้นที่ ได้ดำเนินการศึกษาในเขตตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้ศึกษาได้มุ่งเน้นศึกษาระดับการดำเนินการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ในด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด ด้านการเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์ ด้านการเอื้ออาทร เปรียบเทียบระดับการดำเนินชีวิตกับเกณฑ์คะแนนที่กำหนด(ในระดับมาก) ช่วงคะแนน 3.50-4.49 ค่าเฉลี่ยของระดับมาก คือ 4.00 แต่ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์ค่าคะแนนขั้นต่ำของระดับมาก คือ 3.50 ในการเปรียบเทียบระดับการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดทั้งข้อเสนอแนะของประชาชน ในการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมี 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามรายการจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลในการวัดระดับการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามแบบของลิเคิร์ต มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดข้อเสนอแนะในการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในวิถีประจำวัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมด 326 ชุด โดยนำมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อแต่ละคนในแบบรหัส นำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติความถี่และร้อยละ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินชีวิตกับเกณฑ์คะแนนที่กำหนด(ในระดับมาก) ใช้ค่าสถิติทดสอบ T-test One Sample

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการสรุปประเด็นหาความหมาย และแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา เรื่องการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

ระดับการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.48 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด ด้านการเอื้ออารีต่อกัน ด้านการเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการลดรายจ่าย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.61 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ประชาชนสามารถเก็บรักษาและรู้จักวิธีการถนอมอาหาร มีค่าเฉลี่ย 4.05 เป้าหมายของประชาชนในการลดการใช้พลังงาน มีการประหยัดน้ำ ไฟ ในครอบครัวมีค่าเฉลี่ย 3.84 ประชาชนมีหนี้สินลดลงมีค่าเฉลี่ย 3.75 คนในครอบครัวมีการลด ละ เลิก นุหรี สุรามีค่าเฉลี่ย 3.73 ประชาชนมีการปลูกผัก เลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภค มีค่าเฉลี่ย 3.66 คนในครอบครัวปลอดอบายมุขมีค่าเฉลี่ย 3.30

ด้านการเพิ่มรายได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.54 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรไว้อุปโภค บริโภค หรือจำหน่ายได้ มีค่าเฉลี่ย 4.02 ประชาชนมีการซ่อมแซมเครื่องใช้ในบ้านเองเมื่อเกิดชำรุดมีค่าเฉลี่ย 3.88 ประชาชนสามารถประยุกต์ คัดแปลงวัสดุเก่า ๆ กลับมาใช้อีกมีค่าเฉลี่ย 3.73 คนในครอบครัวหางานทำรับจ้าง ในเวลาว่างจาก อาชีพหลักมีค่าเฉลี่ย 3.72 ประชาชนเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ/องค์กรในหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ย 3.61 ประชาชนมีรายได้เพิ่มจากการประกอบอาชีพเสริมมีค่าเฉลี่ย 3.33

ด้านการประหยัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.50 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ประชาชนมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือนมีค่าเฉลี่ย 3.95 คนในครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มีค่าเฉลี่ย 3.71 ประชาชนได้รับเงินปันผล เงินสวัสดิการ จากการเป็นสมาชิกกองทุนในชุมชนมีค่าเฉลี่ย 3.64 ประชาชนมีเงินเก็บออมจากรายได้ใน การประกอบอาชีพมีค่าเฉลี่ย 3.39 ประชาชนได้จัดสรรเงินใช้จ่ายในครอบครัวอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 3.38 ประชาชนรู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายอย่างประหยัด อดออม ตามฐานะของตนเองมีค่าเฉลี่ย 3.33

ด้านการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.43 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีการวางแผนชีวิต วางแผนครอบครัวมีค่าเฉลี่ย 3.77 ประชาชนได้สั่งสอน บุตร หลาน คนอื่นๆ เพื่อสืบทอดค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามมีค่าเฉลี่ย 3.72 คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนมีค่าเฉลี่ย 3.70 ประชาชนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพมีค่าเฉลี่ย 3.39 ประชาชนมีความรู้ที่เพียงพอเพียงในการดำรงชีวิต ในปัจจุบันมีค่าเฉลี่ย 3.30 คนในครอบครัวได้แสวงหาแนวทางพัฒนาในการประกอบอาชีพมีค่าเฉลี่ย 3.06

ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.40 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ประชาชนได้ทำความสะอาด และปรับปรุงทัศนียภาพในชุมชนมีค่าเฉลี่ย 3.82 ประชาชนได้นำผลผลิตจากธรรมชาติมาแปรรูปในการเพิ่มมูลค่า และมีการปลูกทดแทนมีค่าเฉลี่ย 3.52 คนในครอบครัวใช้สินค้าที่ไม่ส่งผลกระทบท่าลายสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 3.48 ประชาชนกำจัดขยะอย่างถูกวิธี ไม่เกิดอันตรายต่อคนในชุมชน และสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 3.44 ประชาชนได้ร่วมอนุรักษ์แหล่งน้ำสาธารณะมี

ค่าเฉลี่ย 3.39 ประชาชนให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ป่าชุมชนหรือมีการปลูกต้นไม้มี
ค่าเฉลี่ย 3.27

ด้านการเอื้ออารีต่อกัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.47 เมื่อจำแนก
เป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ข้อและระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย คือประชาชนทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์เมื่อมีโอกาสมีค่าเฉลี่ย 3.71
ประชาชนยอมเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมีค่าเฉลี่ย 3.70 ประชาชนเต็มใจให้
ความช่วยเหลือคนจน คนด้อยโอกาสมีค่าเฉลี่ย 3.61 ประชาชนสามารถทนต่อสถานการณ์
ที่ไม่พึงประสงค์ได้มีค่าเฉลี่ย 3.46 ประชาชนรับฟังความคิดเห็นและให้เกิดริศมีค่าเฉลี่ย
3.30 เมื่อมีเหตุการณ์ไม่คาดคิดประชาชนสามารถควบคุมสติอารมณ์ได้มีค่าเฉลี่ย 3.26

ผลเปรียบเทียบระดับการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม กับ
เกณฑ์คะแนนที่กำหนด (ระดับมาก)

เปรียบเทียบระดับการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม กับ
เกณฑ์คะแนนที่กำหนด (ระดับมาก) โดยรวม ไม่แตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการลดรายจ่ายสูงกว่าเกณฑ์อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่าง
ยั่งยืนต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่แตกต่างอยู่ 4 ด้าน คือด้านการ
เพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด ด้านการเรียนรู้ และด้านการเอื้ออารีต่อกัน

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน แยกในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการลดรายจ่าย พบว่า ควรลด ละ เลิก อบายมุข โดยเฉพาะสุรา บุหรี่ และการ
พนัน ควรปลูกพืชผักสวนครัวในครัวเรือน และใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น ไม่ฟุ่มเฟือย

ด้านการเพิ่มรายได้ พบว่า ควรมีการประกอบอาชีพเสริม เช่น
ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลาเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

ด้านการประหยัด พบว่า ควรมีการทำบัญชีรายรับ รายจ่ายในครัวเรือน
รู้จักออมเงิน และสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ภายในชุมชน

ด้านการเรียนรู้ ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินชีวิตของเศรษฐกิจ
พอเพียง สืบทอดประเพณีและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดั้งเดิม มาปรับใช้ในการประกอบอาชีพ

ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน พบว่า ควรมีการปลูกต้นไม้ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม การรักษาแหล่งน้ำให้สะอาดอยู่เสมอ ไม่ใช่สารเคมีในการทำการเกษตร และควรถังขยะลงถังขยะทุกครั้ง

ด้านการเอื้ออารีต่อกัน พบว่า ควรมีการทำกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน และดูแลช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ระดับการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า

ด้านการลดรายจ่าย

การศึกษาการลดรายจ่ายของประชาชนตำบลท่าสองคอน มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีปัจจัยในการเอื้ออำนวยมาจากสภาพพื้นที่ของตำบลท่าสองคอน เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำชีไหลผ่าน มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสมในการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์และมีความชำนาญในวิธีการจับปลาจากแม่น้ำชี ประชาชนจึงได้รับการถ่ายทอดความรู้ในด้านการเก็บรักษาและวิธีการถนอมอาหารเช่น การทำปลาร้า ปลาสามฝักคอง ผลไม้คอง หน่อไม้คอง เป็นต้น มีการรณรงค์ลดการใช้พลังงาน ประหยัดน้ำ ประหยัดไฟในครอบครัว ปิดน้ำ ปิดไฟทุกครั้งที่ออกจากบ้าน เพื่อลดภาวะโลกร้อน ประชาชนในตำบลมีการปรับโครงสร้างหนี้ จากการเป็นหนี้ในระบบกู้ยืมจากนายทุน คณะกรรมการเงินทุนในชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน(กข.คจ.) เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้กู้ยืมไปประกอบอาชีพ จึงเป็นการลดปัญหาความเดือดร้อนในการคืนเงินจ่ายดอกเบี้ยสูงให้กับนายทุน ในชุมชนมีการรณรงค์ลด ละ เลิก บุหรี่ สุรา โศภอาสาสมัครในชุมชน สร้างแบบแผนใหม่ในการไม่มีสุราในงานบุญ ห้ามดื่มสุราในวัด ปัญหาด้านอุปนิสัยของคนในชุมชนยังแก้ไขไม่ได้ อาจเป็นเพราะค่านิยมของคนในชุมชนชอบซื้อหวยและนิยมการเลี้ยงโชคกลาง

ด้านการเพิ่มรายได้

การศึกษาด้านการเพิ่มรายได้ของประชาชนตำบลท่าสองคอน มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะประชาชนในชุมชนมีรายได้หลักจากการทำการเกษตร ทำนาปี และทำนาปรังในบางส่วนที่มีพื้นที่ติดกับระบบคลองส่งน้ำของตำบลท่าสองคอน การปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อย ขายให้โรงงานน้ำตาลที่ตั้งอยู่ใกล้พื้นที่ตำบล มีการทำสวนผัก สวนผลไม้ เลี้ยง หน่อไม้ฝรั่ง ขายปลีกและขายส่ง ส่วนการรวมกลุ่มกันทำสวนผักปลอดสารพิษ จะมีตลาดเฉพาะที่ตลาดโรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม ทุกวันศุกร์ และตลาดเขียวขายทุกวันอาทิตย์ การเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ทั้งพันธุ์พื้นเมืองและเลี้ยงแบบฟาร์มขายให้กับบริษัท คริวเรือนยาจนและค้อยโอกาส มีรายได้ดีกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) จำนวน 23,000 บาทต่อคนต่อปี จังหวัดมหาสารคามได้จัดสรรบ้งจ่ายในการประกอบอาชีพตามความถนัด ให้มีรายได้อย่างต่อเนื่องพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น การรวมกลุ่มประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ มีการนำวัสดุคิบบที่ปลูกและเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติในท้องถิ่น นำมาแปรรูปใช้และจำหน่าย คือ กลุ่มทอเสื่อกกบ้านท่าสองคอน ต้นกกที่เกิดขึ้นเองตามแหล่งน้ำธรรมชาติ และสมาชิกรวมกันปลูกต้นกก เพื่อทำเสื่อกกแห้ง ขายให้เครือข่ายทอเสื่อกกบ้านแพง อำเภอโกสุมพิสัย กลุ่มได้ทอเสื่อกกและผลิตภัณฑ์จากต้นกก เป็นสินค้า OTOP ระดับ 3 ดาวของตำบลท่าสองคอน กลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองเขื่อนช้าง และกลุ่มทอผ้าไหมบ้านบ่อน้อย บ้านหินลาด มีการทอผ้าไหมที่สวยงามและมีลวดลายเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน เป็นสินค้า OTOP ระดับ 5 ดาว จำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่มและออกงานแสดงจำหน่ายสินค้าทั่วประเทศ ประชาชนตำบลท่าสองคอน มีการรณรงค์นำเศษวัสดุพืชผักพืชสมุนไพรทำน้ำหมักเพื่อทำ หัวเชื้อจุลินทรีย์ทำปุ๋ยชีวภาพจากเศษวัสดุเหลือจากการทำการเกษตร มีกลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพบ้านหนองกงเต่าเป็นจุดตัวอย่างของตำบล ในการใช้เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าของนักเรียน นักศึกษาที่สนใจในด้านการผลิตปุ๋ยชีวภาพและปลูกผักปลอดสารพิษ มีการรณรงค์ไม่เผาตอซังข้าวหลังฤดูเก็บเกี่ยว ประชาชนในตำบลหารายได้เพิ่มโดยการเดินทางไปค้าขาย และรับจ้างในจังหวัดมหาสารคาม

ด้านการประหยัด

การศึกษาด้านการประหยัดของประชาชนตำบลท่าสองคอน มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก หน่วยงานสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ได้ส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของแต่ละครัวเรือน เพื่อให้แต่ละครัวเรือนรู้จักบันทึกรายได้รายจ่ายในแต่ละเดือน และใน

รอบปี คริวเรือนจะได้วางแผนการใช้จ่ายได้อย่างเหมาะสม ไม่ใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และส่งเสริมให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตซึ่งมีการจัดตั้งทุกหมู่บ้าน เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกฝากส่งจะทุกเดือน ไม่จำเป็นต้องนำเงินไปฝากที่ธนาคารให้เสียเวลาและค่าใช้จ่าย แต่ใช้วิธีให้คณะกรรมการกลุ่มเป็นผู้เก็บเงินส่งจะแล้วรวมกันเอาไปฝากธนาคาร เกิดความสะดวกต่อสมาชิก และหากสมาชิกต้องการใช้จ่ายเงินเพื่อใช้ลงทุนในการประกอบอาชีพ ก็ยื่นคำร้องขอขยืมเงินจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เมื่อสิ้นปีจะมีการจัดสรรผลกำไรที่ได้จากการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก จึงเป็นการลดปัญหาการกู้ยืมเงินจากระบบนายทุนได้ เป็นการลงทุนในชุมชน ในการพัฒนาคนในชุมชน ประชาชนในตำบลท่าสองคอน มีนิสัยในการอดออม แต่จำนวนเงินส่งจะที่ออมไว้กับกองทุนเงินชุมชนในแต่ละเดือนยังมีไม่มากเท่าที่ควร เนื่องประชาชนตำบลท่าสองคอนใช้เงินส่วนใหญ่ไปใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน ลงทุนประกอบอาชีพ และเพื่อการศึกษาของบุตร ธิดา

ด้านการเรียนรู้

การศึกษาด้านการเรียนรู้ของประชาชนตำบลท่าสองคอน มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง จากสภาพการดำรงชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนในเขตตำบลท่าสองคอน ได้มีการนำมาปรับใช้ในชีวิต ชีวหลักทางสายกลาง มีความพอประมาณในการใช้จ่าย มีเหตุผลในการตัดสินใจ คิดก่อนทำ มีภูมิคุ้มกัน โดยการสร้างความมั่นคงไว้เพื่ออนาคต ไม่ประมาทในการใช้ชีวิต เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน เห็นได้จากการร่วมกันจัดทำและปรับปรุงแผนชุมชนของแต่ละหมู่บ้านทุกปี มีโครงการและกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมทั้งด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด ด้านการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ด้านการอนุรักษ์ และด้านการเอื้ออาทรช่วยเหลือกัน ในชุมชน ที่คนในชุมชนร่วมกันบรรจู่ไว้ในแผนชุมชน และนำไปปฏิบัติร่วมกันในกิจกรรมที่ชุมชนทำเองได้ ทำกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่ส่งเสริมสนับสนุน และให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้ ประชาชนในตำบลท่าสองคอนตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในยุค โลกาภิวัตน์ที่ต่างจากดั้งเดิม ได้ส่งสอนลูกหลานให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ได้ แต่ให้ยึดถือและปฏิบัติตามมารยาทและขนบธรรมเนียมของสังคมไทย 12 เดือน เช่น ประเพณีค่น้ำคำหัวผู้สูงอายุ ประเพณีวันสารทไทย ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น ประชาชนตำบลท่าสองคอน ยังขาดความพอเพียงใน

การดำเนินชีวิต คนในตำบลยังมีการเดินทางออกไปทำงานที่มีรายได้มากกว่าข้างต่างถิ่น มาจนเกือบครบครัวซึ่งใช้จ่ายไปกับภาษีสังคมมากมายเกินความจำเป็นในชีวิตประจำวัน

ด้านการอนุรักษ์

การศึกษาด้านการอนุรักษ์ของประชาชนตำบลท่าสองคอน มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง ตำบลท่าสองคอนตั้งอยู่ติดกับลำน้ำชี ในช่วงฤดูฝนจะมีปริมาณน้ำมาก พื้นที่ในการทำนาบางส่วนจะมีน้ำท่วมซ้ำซาก การช่วยกันดูแลรักษาแหล่งน้ำ และการจัดระบบการระบายน้ำของหมู่บ้านที่อยู่ติดกับลำน้ำชีจึงมีความสำคัญ เป็นอย่างยิ่ง การจัดระดับพื้นที่ในการสร้างบ้านเรือนให้ได้ความสูงระดับเดียวกัน จัดระบบการระบายน้ำให้ลงสู่ลำน้ำชีอย่างรวดเร็วไม่ให้เกิดน้ำท่วมขังในหมู่บ้านยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร แต่ในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่วัดคนในชุมชนจะมีกิจกรรมในการปลูกป่าชุมชน ช่วยกันอนุรักษ์ดูแลวัดป่าที่มีอยู่ในชุมชน เป็นการรักษาสมดุลของธรรมชาติ ลดภาวะโลกร้อน ปรับภูมิทัศน์ของชุมชนให้น่าอยู่ น่ามอง ที่เป็นปัญหาของชุมชนในเรื่องพื้นที่การทิ้งขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ที่ยังไม่มีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีภายในตำบล ต้องขนขยะไปทิ้งที่องค์การบริหารส่วนตำบลอื่น มีระยะทางไกลในการขนย้าย ขยะในถังขยะจึงส่งกลิ่นเหม็นรบกวนในบางครั้ง

ด้านการเอื้ออาทร

การศึกษาด้านการเอื้ออาทรของประชาชนตำบลท่าสองคอน มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง หน่วยงานทุกภาคส่วนของราชการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีกิจกรรมที่จัดตั้ง ส่งเสริม สนับสนุน ให้ตำบลท่าสองคอนซึ่งเป็นตำบลที่อยู่ใกล้ตัวจังหวัดมหาสารคาม และใกล้สถานศึกษาหลายแห่ง มีกิจกรรมทางด้านสังคมมากมาย เช่น การดูแลช่วยเหลือคนจน คนด้อยโอกาสและคนประสบปัญหา จัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ/ผู้ด้อยโอกาส จัดเบี้ยเลี้ยงยังชีพแก่คนชรา จัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ยากไร้ จัดกิจกรรมเลี้ยงอาหารคนสูงอายุ คนยากจน การจัดสวัสดิการด้านการศึกษา การตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุ การจัดสวัสดิการในชุมชน การจัดกิจกรรมศูนย์เด็กเล็ก การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎร การแบ่งปันผลผลิตที่ปลูกและเลี้ยงสัตว์ในแก่เพื่อนบ้าน ใกล้เคียง หรือดูแลคนสูงอายุและคนพิการ เช่น ผักสวนครัวที่ปลูกปลาที่เลี้ยงไว้ การจัดตั้งกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ในชุมชน การส่งเสริมอาชีพครัวเรือนยากจน และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาว จัดตั้งธนาคารข้าวเพื่อช่วยเหลือคนยากจนกู้ยืมไปบริโภคเมื่อขาดแคลนข้าว ทำบุญตามประเพณีชุมชน มีการมอบทุนทางการศึกษา จัดหา

กองทุนดูแลผู้ด้อยโอกาส บริจาคกาชาด ร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในชุมชน มีกิจกรรมสำคัญร่วมกัน เช่น การลงแขกในการเก็บเกี่ยวพืชผลทางการเกษตร สร้างความรัก ความสามัคคี และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ใช้งานประเพณีเป็นสื่อในการให้ชุมชนรู้จักสามัคคี การสร้างบ้านเอื้ออาทร

การดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการเอื้ออาทรต่อกัน ด้านการเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการใช้จ่าย ทั้งการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้และด้านการประหยัด ส่วนในด้านการดำรงชีวิตด้านอื่น ทั้งด้านการเอื้ออาทรต่อกัน ด้านการเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนนั้น ประชาชนค่อนข้างจะยังไม่เห็นความสำคัญมากนัก อาจเป็นเพราะประชาชนต่างคิรินทร์นทำมาหากิน จึงไม่ค่อยมีการปฏิสัมพันธ์กันเท่าที่ควร

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ วรรณศรี (2551:98) ได้ศึกษากระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในบ้านศาลเสริม ตำบลบ้านม่วง อำเภอสังขาม จังหวัดหนองคาย พบว่า เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ด้านเศรษฐกิจเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลง มีความมั่นคงด้านอาหาร ด้านสังคมเกิดการพึ่งพาอาศัยกัน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ ด้านสิ่งแวดล้อมเกษตรกรนำเอาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร นำไปใช้ในการปลูกพืชทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม กับเกณฑ์คะแนนที่กำหนด (ระดับมาก)

ตำบลท่าสองคอน ได้มีการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีการประกวดกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงได้รับรางวัลชนะเลิศในระดับอำเภอและรองชนะเลิศการประกวดในระดับจังหวัด ในปี 2552 ผู้ศึกษาจึงต้องการที่จะเปรียบเทียบระดับการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนกับเกณฑ์คะแนนในระดับมาก จากผล

การศึกษาพบว่า การดำเนินวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลท่าสองคอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับรายด้านพบว่า ด้านลดรายจ่าย ระดับคะแนนสูงกว่าเกณฑ์คะแนนที่กำหนด ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่ำกว่าเกณฑ์คะแนนที่กำหนด จากการเปรียบเทียบจากเกณฑ์คะแนนที่ได้จากการศึกษาการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการได้รับรางวัลในการประกวดกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียง อาจเป็นเพราะในการประกวดแต่ละครั้งประชาชนมีการเตรียมความพร้อม ระดับตกแต่งความสวยงาม จัดปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เป็นที่สนใจและศึกษาคติการให้คะแนนของคณะกรรมการ เมื่อช่วงเวลาผ่านไปไม่ได้มีการประกวดกิจกรรม ประชาชนตำบลท่าสองคอนก็ยังดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดีในด้านลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การประหยัดคอกออม และประชาชนตำบลท่าสองคอนจะค้นหาแนวทางร่วมกันจัดกิจกรรมในการแก้ไขปัญหา ด้าน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ด้านการเรียนรู้ ด้านการเอื้ออาทรต่อกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฐพล เดชสุภา(2550:53) ศึกษาการการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของ อบต.ประจันตคาม อ.ประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี พบว่า การดำรงชีวิตของประชาชนในเขต อบต.ประจันตคาม มีพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามแบบเศรษฐกิจพอเพียงอย่างทำบ้างไม่ทำบ้างที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประชาชนส่วนใหญ่ยังนิยมบริโภคเครื่องคืมแอลกอฮอล์เมื่อว่างจากการทำงาน การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อทำการจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอในเรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย การรู้จักสามัคคีและการมีความเข้าใจเห็นอกเห็นใจกัน

3. ผลการศึกษา ข้อเสนอแนะในการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย คือ

ด้านการลดรายจ่าย ควรส่งเสริมให้ลด ละ เลิก อบายมุข โดยเฉพาะสุรา บุหรี่ และการพนัน ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น ไม่ฟุ่มเฟือย และควรปลูกพืชผักสวนครัวในครัวเรือน

ด้านการเพิ่มรายได้ ควรมีการประกอบอาชีพเสริม เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลาเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

ด้านการประหยัด ควรประหยัดค่าไฟฟ้า เช่น เมื่อใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าแล้วให้

ปีละทุกครึ่ง และควรรู้จักออกออมเงินไว้ใช้ในการจำเป็น

ด้านการเรียนรู้ ควรศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อ
อื่นๆ ควรหาประสบการณ์ใหม่ๆ ในด้านต่างๆ เช่น การทำการเกษตรอินทรีย์ เกษตรพอเพียง

ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่าง
ยั่งยืน ควรมีการปลูกต้นไม้เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม การรักษาแหล่งน้ำให้สะอาดอยู่เสมอ
ไม่ใช้สารเคมีในการทำการเกษตรและประชาชน และทิ้งขยะลงถังขยะทุกครั้ง

ด้านการเอื้ออารีต่อกัน ควรมีการทำกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน และสร้างความ
สามัคคีภายในชุมชน เช่น ร่วมกันจัดงานบุญประเพณี

ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสว เจริญศรี (2551:80) ได้ศึกษาการ
ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับหมู่บ้าน บ้านน้ำดิบ ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง
กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า สภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง ตามแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการลดรายจ่าย มีการ
ปลูกพืชผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเอง มีการผลิตของใช้บางประเภทในครัวเรือน
2) ด้านการเพิ่มรายได้ มีการพัฒนาของอาชีพการเกษตร โดยการจัดหาพันธุ์พืชที่มีคุณภาพดี
การรับจ้างในยามว่างและการหาของป่าเพื่อจำหน่ายตามฤดูกาล 3) ด้านการออม มีการออมเงิน
กับกลุ่มออมทรัพย์ การฝากเงินกับธนาคาร และการทำประกันชีวิต 4) ด้านการดำเนินชีวิตตาม
แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีกิจกรรมรักษายาขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมอย่างสม่ำเสมอ
มีการตั้งมาตรการเพิ่มเติมด้านการป้องกันปัญหาสุขภาพจิต มีการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพ
5) ด้านการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพใช้
เอง มีการกำจัดขยะ โดยการนำไปทิ้งในป่าและการเผา มีกิจกรรมปลูกต้นไม้ในวันสำคัญ
ต่าง ๆ 6) ด้านการเอื้ออาทร(การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน)มีการเอาแรงกันในลักษณะ
การลงแขกช่วยเหลือกัน โดยมีการเลี้ยงสุรา อาหารเป็นการตอบแทน มีการจัดสวัสดิการ
ช่วยเหลือครัวเรือนยากจน ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่บ้าน เช่น แข่งขันกีฬา ปัญหาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง 1) ด้านการลดรายจ่าย คือ มีปัญหาค่านิยมที่ผิดและพฤติกรรมเรียนแบบ มี
ปัญหาต้นทุนในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมสูง มีปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ 2) ด้าน
การเพิ่มรายได้ มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย มีปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอ ไม่มีลานตากมัน
และเครื่องผ่านหัวมัน ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งอาชีพเสริม 3) ด้านการออม คือ มีการออม
น้อยและหนี้สินมาก 4) ด้านการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังยึดติดค่านิยม

การเลี้ยงสุราในงานศพ การก่อหนี้โดยไม่จำเป็น ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในหมู่บ้าน 5) ด้านการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่มีที่ทิ้งขยะ ประชาชนขาดความตระหนักในการช่วยกันดูแลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาพดินเสื่อม 6) ด้านการเอื้ออาทร(การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน) พบว่าเงินทุนสวัสดิการช่วยเหลือก่อนข้างช้าและมีจำนวนน้อย ความผูกพันระหว่างครัวเรือนเริ่มลดลง เนื่องจากมุ่งประกอบอาชีพหารายได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

ในการศึกษาการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ข้อมูลเสนอแนะบางประการอันอาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1.1 การนำแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ ผู้นำชุมชน ควรจัดการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและรายละเอียดแนวทางการปฏิบัติแต่ละด้านแก่ครัวเรือนทุกครัวเรือน มีการวางแผนร่วมกัน ดำเนินการร่วมกัน และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 ชุมชนต้องมีการกำหนด กฎ กติกา มาตรการทางสังคม ที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้เป็นพลังสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ
- 1.3 ก่อนนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในชุมชนอื่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อน โดยเน้นการใช้สื่อที่เข้าถึงและเข้าใจง่าย
- 1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนอื่น เพื่อส่งเสริมให้มีการขยายผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ตำบล อำเภอ
- 1.5 จังหวัด อำเภอ ควรศึกษาและถอดบทเรียนและองค์ความรู้แนวทางขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรายด้าน จากหลายหมู่บ้าน ตำบล ที่มีผลการ

ดำเนินงานในกิจกรรมด้านนั้น ๆ เป็นรูปธรรม สร้างความร่วมมือในลักษณะเครือข่าย
เศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่
ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรศึกษาความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวนำมาประยุกต์ในชีวิตประจำวันในพื้นที่ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY